ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **V. V.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2020, č. j. OAM-84/LE-BA04-VL13-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 6. 2021, č. j. 20 Az 28/2020 - 59,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 6. 2021, č. j. 20 Az 28/2020 - 59, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Ustanovenému zástupci žalobce, Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, **se přiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši **3 400 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

III. Soud **vyzývá** zástupce žalobce, aby ve lhůtě **1 týdne** od doručení tohoto rozsudku sdělil číslo bankovního účtu, na který má být odměna ustanoveného zástupce vyplacena.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví rozhodl, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana dle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem uvedeným v záhlaví. O žalobě rozhodl bez nařízení jednání dle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jelikož žalovaný na ústním jednání netrval a žalobce nereagoval v poskytnuté dvoutýdenní lhůtě k vyjádření. Krajský soud neshledal

důvodnou námitku, že žalobce pocházející z Moldavska podal žádost o udělení mezinárodní ochrany kvůli tomu, že měl problémy s policií v Podněstří, tedy v oblasti, ve které v zemi původu žil. Ztotožnil se proto se závěrem žalovaného o nevěrohodnosti jeho azylového příběhu. Jelikož se žalobci tento závěr nepodařilo vyvrátit, nemohl být daný příběh podkladem pro udělení mezinárodní ochrany. V takovém případě je též nedůvodná námitka, že žalovaný měl v pochybnostech rozhodnout ve prospěch žalobce. Krajský soud se zabýval jeho možností využít možnost vnitřního přesídlení a dospěl k závěru, že se žalobce může usídlit v jiné části země.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodu podřazeného pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[4] Krajský soud nesprávně rozhodl bez nařízení ústního jednání, což zdůvodnil tím, že se stěžovatel na dotaz soudu, zdali souhlasí s rozhodnutím ve věci samé, nevyjádřil v poskytnuté dvoutýdenní lhůtě. Krajský soud však pominul, že dané poučení bylo stěžovateli zasláno pouze v češtině, ačkoliv mu muselo být ze správního spisu zřejmé, že češtinu neovládá. Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) již v rozsudku ze dne 18. 9. 2003, č. j. 5 Azs 5/2003 - 33, č. 59/2004 Sb. NSS, uvedl, že cizinci musí být o právu vyjádřit se k možnosti rozhodnout o věci bez jednání poučeni v jazyce, kterému rozumí. V rozsudku ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 Azs 119/2005 - 77, č. 686/2005 Sb. NSS, uvedl, že u cizinců není vždy nutné překládat danou výzvu do jejich mateřského jazyka, jelikož tato povinnost vzniká pouze v případě, kdy soud zjistí, že cizinec neovládá český jazyk. Pokud však cizinec se soudem komunikuje v českém jazyce, o ustanovení tlumočníka nepožádal a ze správního spisu plyne, že česky rozumí, není nutné poučení dle § 51 s. ř. s. zasílat v jeho mateřském jazyce. V daném případě nebyly výše uvedené podmínky splněny. Žalobu sice podal v českém jazyce, nicméně se jednalo o žalobu zjevně sepsanou třetí osobou. Stěžovatel v průběhu správního řízení deklaroval, že češtinu neovládá, a vždy vyžadoval tlumočení do ruského jazyka. Krajský soud tyto skutečnosti nezhodnotil a nezaslal mu výzvu v jazyce, kterému by rozuměl. V dané věci tak nebyly splněny podmínky pro rozhodnutí bez nařízení jednání.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její odmítnutí pro nepřijatelnost, popřípadě její zamítnutí pro nedůvodnost. Je přesvědčen, že rozsudek krajského soudu i jeho rozhodnutí byly vydány v souladu s právními předpisy. Co se týče námitky týkající se zaslání výzvy ohledně rozhodnutí bez nařízení ústního jednání, odkazuje na usnesení ze dne 23. 6. 2021, č. j. 2 Azs 55/2021 - 36, ve kterém NSS dospěl k závěru, že nejsou dány důvody pro ustanovení tlumočníka dle § 18 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, v případě, že cizinec v řízení před soudem reaguje na úkony soudu v českém jazyce svými podáními činěnými česky.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se NSS ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy

stěžovatele. Není-li tomu tak, NSS takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém interpretoval neurčitý právní pojem *„přesah vlastních zájmů stěžovatele"*. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[8] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu, a proto se dopustil pochybení, které mohlo mít dopad do stěžovatelova hmotněprávního postavení. Kasační stížnost je proto přijatelná.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Z judikatury NSS vyplývá, že pokud soud rozhodne bez jednání, aniž by pro to byly splněny zákonem vymezené podmínky – tedy aniž by s tím oba účastníci souhlasili buď výslovně, nebo mlčky tím, že ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzvy nevyjádří nesouhlas – poruší právo účastníka řízení na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti garantované čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a zatíží řízení vadou, která může mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. rozsudky ze dne 29. 11. 2005, č. j. 4 As 46/2004 - 58, ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, č. 482/2005 Sb. NSS, ze dne 30. 9. 2009, č. j. 8 As 49/2008 - 62, či ze dne 30. 6. 2020, č. j. 2 Azs 57/2020 - 36).

[11] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že stěžovateli zaslal výzvu ze dne 24. 2. 2021 (č. l. 29 spisu krajského soudu), aby se ve lhůtě dvou týdnů vyjádřil, zdali souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, a byl poučen, že souhlas je dán i v případě, pokud do dvou týdnů od doručení této výzvy nevyjádří svůj nesouhlas s daným postupem. Obálka s touto výzvou byla krajskému soudu vrácena s informací, že stěžovatel nemá na uvedené adrese domovní nebo jinou užívanou schránku (obálka na č. l. 32 spisu krajského soudu). Krajský soud se mu poté opět neúspěšně pokusil doručit danou výzvu (obálka na č. l. 34 spisu krajského soudu). Poté učinil dotaz na žalovaného, cizineckou policii a Pobytové středisko Havířov s dotazem, zdali jim je známo aktuální místo pobytu stěžovatele (č. l. 35 spisu krajského soudu). Žalovaný sdělil, že stěžovatel měl do dne 8. 3. 2021 pobyt hlášen na adrese propustky v Ostravě. Od uvedeného data mu nebyla adresa pobytu známa. Krajský soud se poté pokusil danou výzvu doručit na adresu propustky. Jelikož neměl stěžovatel na této adrese domovní schránku, obálka byla vrácena soudu (obálka na č. l. 47 spisu krajského soudu). Krajský soud proto stěžovateli usnesením ze dne 5. 5. 2021, č. j. 20 Az 28/2020 - 51, ustanovil jako opatrovníka Mgr. Beatu Kaczynskou, advokátku se sídlem Masarykovy sady 76/18, Český Těšín. Krajský soud následně z výpisu z registru žalovaného zjistil, že se stěžovatel opět nachází na své původní adrese. Zrušil proto opatrovnictví a doručil mu do vlastních rukou dne 4. 6. 2021 (doručenka na č. l. 54 spisu krajského soudu) výzvu dle § 51 s. ř. s, na kterou ve stanovené lhůtě nijak nereagoval. Krajský soud proto rozhodl o jeho žalobě bez nařízení jednání.

[12] Dle stěžovatele nebylo dostatečné, že mu krajský soud zaslal výzvu dle § 51 s. ř. s. v českém jazyce, jelikož ze správního spisu bylo zřejmé, že tento jazyk neovládá. Dle rozsudku NSS č. j. 3 Azs 119/2005 - 77 povinnost soudu vyzvat cizince k vyjádření podle § 51 odst. 1 s. ř. s. v jazyce, jemuž rozumí, nemusí vždy nezbytně znamenat nutnost překládat tuto výzvu do jeho mateřského jazyka. Tato povinnost totiž vzniká pouze v případě, kdy soud zjistí, že účastník neovládá jazyk, v němž se vede řízení.

[13] V projednávaném případě stěžovatel podal strojově sepsanou žalobu v českém jazyce, ve které neuvedl, že žádá o tlumočníka či že se není schopen dorozumět česky. Nejvyšší správní soud nicméně neopomněl, že v době, kdy mu krajský soud zaslal výzvu dle § 51 s. ř. s., již disponoval správním spisem, doručeným dne 29. 1. 2021. Z něj plyne, že stěžovatel je schopen se dorozumět v ruském jazyce a že při úkonech v rámci správního řízení, jako byl pohovor či seznámení s podklady, byl přítomen tlumočník do ruského jazyka. Též žádost o udělení mezinárodní ochrany byla sepsána v ruském jazyce. Krajskému soudu tak muselo být ze správního spisu zřejmé, že se stěžovatel česky nedorozumí. Z tohoto důvodu měl nechat přeložit do jeho jazyka poučení dle § 51 s. ř. s., aby se stěžovatel mohl v jazyce, kterému rozumí, dozvědět o možnosti rozhodnout o jeho žalobě bez nařízení jednání. K obdobnému závěru dospěl NSS v rozsudcích ze dne 7. 4. 2021, č. j. 4 Azs 363/2020 - 50, a ze dne 30. 7. 2021, č. j. 3 Azs 386/2020 - 52, ve kterých posuzoval kasační stížnosti manželů z Gruzie, kterým nebyla výzva dle § 51 s. ř. s. zaslána v gruzínštině, ačkoliv ze správního spisu vyplynulo, že se ani jeden z nich nedorozumí v českém jazyce. Nejvyšší správní soud proto uvedl: „*Nezbytným předpokladem pro rozhodnutí o věci samé krajským soudem bez nařízení jednání je totiž nejenom řádné doručení výzvy podle § 51 s. ř. s. účastníkům řízení a udělení souhlasu či aspoň nevyjádření nesouhlasu s takovým způsobem projednání žaloby, nýbrž taktéž zachování všech ústavních práv dotčených osob, mezi něž náleží i právo na tlumočníka v řízení před soudem osobě neovládající český jazyk, které vyplývá z čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.*“ Krajský soud takto však nepostupoval a danou výzvu stěžovateli zaslal pouze v českém jazyce.

[14] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že krajský soud pochybil, když stěžovateli výzvu dle § 51 s. ř. s. nezaslal v ruském jazyce a následně rozhodl o žalobě bez nařízení jednání. Zatížil tím řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Z tohoto důvodu je naplněn důvod pro zrušení napadeného rozsudku dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dle § 110 odst. 4 s. ř. s. je krajský soud vázán právním názorem uvedeným v tomto rozsudku.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí, jak je stanoveno v § 110 odst. 3 s. ř. s.

[17] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 Azs 165/2021 - 29, byl stěžovateli ustanoven zástupcem Mgr. Ladislav Bárta, advokát se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za jeden úkon právní služby, a to doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d)

vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 13 odst. 4 téže vyhlášky]. Ustanovený zástupce nedoložil, že by proběhla první porada s klientem, proto mu odměnu za tento úkon nepřiznal. Ustanovený zástupce před NSS nedoložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty. Celková odměna proto činí částku ve výši 3 400 Kč, která mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[18] Nejvyšší správní soud dále vyzval zástupce stěžovatele ke sdělení čísla bankovního účtu, na který má být odměna ustanoveného zástupce vyplacena. Určil mu k tomu lhůtu 1 týdne, kterou vyhodnotil jako přiměřenou povaze požadovaného úkonu. V případě neuposlechnutí výzvy ve stanovené lhůtě může být zástupci uložena pořádková pokuta podle § 44 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2021

JUDr. Radan Malík
předseda senátu